

Ředitel Všeobecné zdravotní pojišťovny Zdeněk Kabátek řekl: Kauza s IT zakázkami na pojištěnce nedopadne

10.11.2025 - | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Policie před týdnem zasahovala v centrále Všeobecné zdravotní pojišťovny (VZP) a v sídlech několika firem, které jí dodávají IT služby. Ředitel Zdeněk Kabátek v rozhovoru pro Právo vysvětluje, proč je tak těžké odříznout se od některých dodavatelů.

Kde a jak jste se o pondělní razii, při níž bylo zadrženo devatenáct osob, obviněno nakonec třináct osob, dozvěděl?

Standardně. Náš bezpečnostní ředitel mě ráno při cestě do práce informoval, že je zde Policie České republiky a zahajuje zajišťovací úkony, ačkoliv chápu, že pro novináře zní razie atraktivněji. Dorazil jsem někdy před sedmou hodinou, okamžitě se spojil s velitelem zásahu a poskytli jsme součinnost ve všech požadavcích a náležitostech, které zazněly.

Jsem vázán mlčenlivostí, takže nemohu v tuto chvíli sdělovat žádné detaily, ale mediální spojení Všeobecné zdravotní pojišťovny a devatenácti zadržovaných vyznívalo zpočátku velmi dramaticky a evokovalo pocit, že jsou to všechno lidé z naší pojišťovny. Ze zveřejněných jmenných seznamů je však zřejmé, že byl jejich podíl zcela minoritní, šlo spíše o lidi ze třetích stran.

Vyžádali si vyšetřující policisté nějaké dokumenty i přímo od vás?

To nemohu říkat. Nicméně jsme stranou poškozenou. Hned v pondělí ráno jsem se jako statutár přihlásil k případné náhradě škody a připojili jsme se k trestnímu řízení, z čehož vyplývá i odpověď na vaši otázku.

Všeobecná zdravotní pojišťovna, největší v Česku, řeší problémy s IT systémy a službami roky. Historicky to byl IZIP, naposledy jste v roce 2023 zarazil projekt elektronické komunikace, který měl připravit klíčový dodavatel Všeobecné zdravotní pojišťovny, firma DXC Technology. Její zástupce byl nyní mezi zadrženými. Nebyla to celé časovaná bomba?

Spíš bych řekl, že to byla jedna z nejkomplikovanějších agend, kterou jsem začal řešit hned po svém nástupu v roce 2012, potažmo 2013. Jako Všeobecná zdravotní pojišťovna jsme ve stejné situaci jako řada dalších veřejných institucí, které začaly v devadesátých letech s budováním těchto systémů, na které neměly vlastní kapacity.

Došlo tím ale k jedné problematické věci, takzvaným vendor lockům (stav exkluzivity, kdy je instituce zadávající zakázku „uzamčena“ ve vztahu k jedné firmě, často kvůli licenčním oprávněním, pozn. red.), kvůli nimž se stává objednatel závislým na jednom nebo více klíčových dodavatelích.

Už tehdy byla situace nastavena nezdravě a několikrát jsme se snažili i s orgány společnosti z vendor locku vyvázat. Postupně jsme snižovali ceny, ořezávali to, co nám skutečně generální dodavatel musí dodávat, a dostali jsme se do bodu, kdy už rok a půl realizujeme vlastními silami ambiciózní projekt našeho informačního systému, a to úplně na zelené louce.

Došel jsem k názoru, že musíme jít do rizika a vyvinout si vlastní prostředí, které poté budeme i sami

spravovat. Je to podle mě jediná cesta, která povede nejen k tomu, že nebudeme závislí na dodavateli, ale odstraní se tím i nutnost masivního nákupu služeb, hardwarů, softwarů a sníží se riziko problémů v oblasti hospodářské soutěže.

Tehdy se řešila cena a způsob jejího určení. Původní odhad DXC byl 2,3 miliardy, po roce přišli s trojnásobkem a po korekci činila odhadovaná cena asi pět miliard korun.

A proto také nedošlo k podpisu toho kontraktu. Nejednalo se o vývoj nového systému pro komunikaci s poskytovateli. Ten máme, vyvinuli jsme si ho sami, stejně jako u komunikace s klienty.

Týkalo se to vybudování hlavního systému, který slouží k hrazení zdravotních služeb: de facto k fakturaci toho, co nám bylo dodáno a určeno k platbě.

Součástí jsou robustní registry, kde jsou data o našich šesti milionech klientech. To bylo tehdy předmětem jednacího řízení bez uveřejnění se stávajícím dodavatelem a podmínkou celého projektu bylo, že Všeobecná zdravotní pojišťovna získá i veškerá práva k upgradovanému systému a bude si ho sama také spravovat.

K tomu ale nedošlo. Rozhodl jsem se, že nabídku neakceptuji, protože byla pro naši zdravotní pojišťovnu nepřijatelná. A to, že jsem postupoval správně, potvrdil i Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, na který se dodavatel obrátil. Úřad konstatoval, že bylo vše v pořádku.

U vyjednávání o podmínkách a ceně s DXC byl zpočátku náměstek Tomáš Knížek, policie jej navrhla nyní obžalovat v kauze Dozimetr. Po jeho odvolání v roce 2022 jste nechali zadat audit. Co z něj vyšlo?

Okamžitě, když se ta věc tehdy dostala ven, jsme nařídili forenzní audit, který se týkal všech zakázek, které byly předmětem policejního vyšetřování, nastavení procesů a systémů. Ten konstatoval, že v nastavení procesů nebo systému řízení IT chyby nemáme, a potvrdil, že šlo o selhání člověka.

Bohužel, i kdybyste měla sebelépe nastavený systém, tak selhání jednotlivce nemůžete nikdy zcela zabránit. Přesto jsme ještě zvýšili kontrolu a upřesnili některé procesy. Výsledky auditu jsme předložili také správní radě.

O to víc je ale stávající situace pro Všeobecnou zdravotní pojišťovnu nešťastná, protože si myslím, že máme tyto procesy nastaveny dobře. Chování partnerů ani lidské bytosti ale nejsme schopni ovlivňovat.

Zkoumali jste i jiné firmy? Třeba Elso Philips Service - policie tam minulé pondělí také zasahovala, nebo Total Service? V obou případech byli jejich bývalí či současní zástupci zmíněni v souvislosti s kauzou Dozimetr, u jejíž první větve teď padají rozsudky a u druhé další obvinění.

Nemohu být konkrétní, ale prověřili jsme tehdy všechny subjekty a partnery, kteří byli zmiňováni v době Dozimetru. Dokonce jsme si udělali analýzu, zda nemůžeme s těmito společnostmi přestat obchodovat. Jsme však vázáni zákonem o veřejných zakázkách, takže partnery soutěžíme, nevybíráme si je.

A bohužel, dokud není daná právní osoba odsouzená, tak nemáme právní možnost ji ze soutěže vyloučit. Postupovali jsme naprosto korektně. Kolegyně a kolegové na úseku zadávání veřejných zakázek jsou mimořádně precizní.

Jak to, že je tak malá konkurence a o zakázku se přihlásí třeba jen jeden zájemce?

Pokud nastane situace, že se hlásí jen jeden zájemce, tak se principiálně snažíme soutěže rušit a opakovat je. Když se ale podíváte i jinak, tak je standardem, že se hlásí do soutěží jedna nebo dvě firmy. Mě to trápí a oblast IT je pro mě i z reputačních důvodů citlivá a nechci, abychom v ní chybovali.

Dokonce jsme se před dvěma lety snažili podat k Úřadu pro hospodářskou soutěž ve dvou případech návrh na přezkum, zda nedochází k nějakému nesoutěžnímu jednání na straně dodavatelů. Aktivně jsme úřad kontaktovali a ten to uzavřel s tím, že není možné doložit nějaké nestandardní chování dodavatelů v rámci soutěže. Opravdu děláme maximum pro to, aby problémy nenastaly.

Na nestandardní postup při určení ceny upozornil u Elso Philips Service Nejvyšší kontrolní úřad už v roce 2001, daleko před vaším nástupem do nejvyšší funkce ve Všeobecné zdravotní pojišťovně. K omezení vazeb to ale příliš nevedlo.

Ted' si nasypu trochu soli do vlastních ran. Kolegové, kteří jsou tu od mého nástupu, vědí, že jsme byli spolu s tehdejšími předsedou Správní rady VZP Jiřím Běhounkem těmi, kdo se snažili o změnu. Snažili jsme se závislosti maximálně omezit.

Byl jsem přesvědčen, že to během dvou tří let dokážeme. Je to dvanáct let a zjistil jsem, že je to velmi komplikované.

Náš systém je velmi robustní, obsahuje obrovské množství dat, musíme plnit požadavky kyberbezpečnosti a další. Rozejít se s partnerem, který systém dvacet let budoval, je strašně těžké. Oblast IT je navíc charakteristická větší mírou fluktuace manažerů, je to velmi komplikované prostředí.

Poté, co jste v roce 2022 odvolal náměstka pro IT Knížka, převzal vedení odboru až do loňského července Petr Nosek. Nebylo to problematické vzhledem k tomu, že mu měla před lety údajně firma HP, jejíž pokračovatelkou je DXC, platit výlety do Alp?

Při té kauze, kterou tehdy otevřel myslím pan Kroupa, jsme k tomu opět přistoupili standardním způsobem. Udělali jsme audit a na základě jeho výsledku odešli tři nebo čtyři lidé, včetně ekonomické náměstkyně, u nichž jsme jasně prokázali, že tam střet zájmů v etické rovině byl.

U pana Noska se neprokázalo, že byl ve střetu zájmů a mohl nějak ovlivňovat oblast IT. Hledal jsem někoho, kdo VZP i procesy zná a on je jedním z nejdéle pracujících zaměstnanců Všeobecné zdravotní pojišťovny, prošel si celou strukturou od okresů po ústředí a měl znalosti z ministerstva zdravotnictví. Nebyl jmenován, pouze pověřen a dohodli jsme se, že budeme hledat správné systémové řešení. V současné době máme dokonce dva manažery zodpovědné za IT se zkušeností z velkých institucí.

Kolik dá Všeobecná zdravotní pojišťovna ročně za zajištění IT služeb a systémů?

Se vším všudy, tedy zajištěním provozu, licencemi a tak dál, se bavíme o vyšších stovkách milionů korun, blížíme se k miliardě. Před dvěma lety jsem si nechal udělat rešerši a ve srovnání s jinými institucemi stejných či obdobných parametrů nejsme zdaleka nejnákladnější.

Cítíte se za současnou situaci kolem pochybení u IT zakázek nějak spoluzodpovědný?

Myslím, že jsme udělali vše pro to, abychom měli správně nastavené procesy a kontrolní systém, což máme potvrzeno i externím a forenzním auditem. Kdybych měl cítit osobní odpovědnost za selhání

jednoho ze čtyř tisíc zaměstnanců Všeobecné zdravotní pojišťovny, tak bych tady asi dlouho neseseděl.

Velmi mě celá situace mrzí, protože to kazí práci lidí, kteří za tuto firmu dýchají. V tuto chvíli osobní odpovědnost za to, co si tady kvůli mlčenlivosti nemůžeme popsat, necítím. Protože jsem to ani náhodou nemohl ovlivnit.

Může mít celá, policií vyšetřovaná, věc nějaký dopad na provoz nebo nepřímo na pojištěnce?

Ne, v žádném případě. Netýká se to nijak hlavní činnosti pojišťovny. Ani na vteřinu nebylo ohroženo financování zdravotních služeb nebo komunikace, vše běželo a běží dál. Jednoznačně ale bylo poškozeno dobré jméno Všeobecné zdravotní pojišťovny.

Zdroj: Právo

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/reditel-vseobecne-zdravotni-pojistovny-zdenek-kabatek-rekl-kauza-s-it-zakazkami-na-pojistence-nedopadne>